

Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 1. mars 2010 med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 nr. 15 § 3-2 nr. 2

§ 1 VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir grunnskolelærerutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for 4-årig grunnskolelærerutdanning. Forskriften definerer de nasjonale rammene for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn.

Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr integrerte, profesjonsrettete og forskningsbaserte grunnskolelærerutdanninger med høy faglig kvalitet. Utdanningene skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.

Institusjonene skal legge til rette for integrerte grunnskolelærerutdanninger med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Grunnskolelærerutdanningene skal gi kandidatene solide faglige og didaktiske kunnskaper, kvalifisere for forskningsbasert yrkesutøvelse og for kontinuerlig profesjonell utvikling. Utdanningene skal kjennetegnes av et nært samspill med profesjonsfeltet og at det samfunnet skolen er en del av. Utdanningene skal sette læreryrket inn i en historisk og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.

Grunnskolelærerutdanningene skal kvalifisere kandidatene til å ivareta opplæring om samiske forhold og ha kunnskap om samiske barns rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.

§ 2 LÆRINGSUTBYTTE

Grunnskolelærerutdanningene skal kvalifisere lærere til å utøve et krevende og komplekst yrke i et samfunn som preges av mangfold og endring. Læringsutbytte er formulert med utgangspunkt i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Kandidaten skal etter fullført grunnskolelærerutdanning ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, som fundament for arbeid i skolen og videre kompetanseutvikling.

Læringsutbytte særskilt for kandidater 1.–7. trinn:

Kandidaten

- har faglige og fagdidaktiske kunnskaper i matematikk, norsk og øvrige fag som inngår i utdanningen, og solid kunnskap om begynneropplæring for de yngste elevene i fagene og lesing, skrivning og regning
- har kunnskap om arbeid med elevenes grunnleggende ferdigheter i å uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne og bruke digitale verktøy i og på tvers av fag
- kan tilrettelegge for progresjon i opplæringen av de grunnleggende ferdighetene tilpasset elever på 1.–7. trinn

- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet, med vekt på overgangen fra barnehage til skole og barnetrinn til ungdomstrinn

Læringsutbytte særskilt for kandidater 5.–10. trinn:

Kandidaten

- har solide faglige og fagdidaktiske kunnskaper i fagene som inngår i utdanningen og kunnskap om fagene som skolefag og forskningsfag
- har kunnskap om arbeid med videreutvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i å uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne og bruke digitale verktøy i og på tvers av fag
- kan tilrettelegge for progresjon i de grunnleggende ferdighetene i opplæringen tilpasset elever på 5.–10. trinn
- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet, med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og ungdomstrinn til videregående opplæring

Felles læringsutbytte for kandidater i begge utdanningsløp:

Læringsutbytte må ses i sammenheng med fagenes innhold og arbeidsmåter i de to grunnskolelærerutdanningene.

KUNNSKAP

Kandidaten

- har kunnskap om skolens og lærerprofesjonens egenart, historie, utvikling og plass i samfunnet
- har kunnskap om lovgrunnlag, herunder skolens formål, verdigrunnlag, læreplaner og elevers ulike rettigheter
- har kunnskap om læreplanarbeid og om skolen som organisasjon
- har kunnskap om barns og unges læring, utvikling og danning i ulike sosiale, flerkulturelle og flerspråklige kontekster
- har kunnskap om klasseledelse og klassemiljø og om utvikling av gode relasjoner til og mellom elever
- har kunnskap om viktigheten av og forutsetninger for god kommunikasjon og godt samarbeid mellom skole og hjem
- har kunnskap om et bredt repertoar av arbeidsmåter, læringsressurser og læringsarenaer og om sammenhengen mellom mål, innhold, arbeidsmåter, vurdering og de enkelte elevenes forutsetninger
- har kunnskap om barns og unges oppvekstmiljø, likestilling og identitetsarbeid
- har kunnskap om barn i vanskelige situasjoner og om barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for lærerprofesjonen

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan selvstendig og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning i og på tvers av fag, med utgangspunkt i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
- kan tilrettelegge for og lede gode og kreative læringsmiljøer
- kan tilrettelegge for estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse
- kan tilpasse opplæringen til elevers ulike evner og anlegg, interesser og sosiokulturelle bakgrunn, motivere til lærelyst gjennom å tydeliggjøre læringsmål og bruke varierte arbeidsmåter for at elevene skal nå målene

- kan vurdere og dokumentere elevers læring og utvikling i forhold til opplæringens mål, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring
- forstår de samfunnsmessige perspektivene knyttet til teknologi- og medieutviklingen (trygg bruk, personvern, ytringsfrihet) og kan bidra til at barn og unge utvikler et reflektert forhold til digitale arenaer
- kan kritisk reflektere over egen og skolens praksis i arbeidet med videreutvikling av lærerrollen og profesjonsetiske spørsmål
- mestrer norsk muntlig, norsk skriftlig både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan vurdere og bruke relevante forskningsresultater og selv gjennomføre systematisk utviklingsarbeid
- kan i samarbeid med foresatte og faglige instanser identifisere behov hos elevene og iverksette nødvendige tiltak
- kan legge til rette for utvikling av kompetanse i entreprenørskap og for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen
- har god forståelse for globale spørsmål og bærekraftig utvikling

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan bidra til profesjonelt lærerfelleskap med tanke på videreutvikling av god praksis og yrkesetisk plattform
- kan stimulere til demokratiforståelse, demokratisk deltakelse og evne til kritisk refleksjon tilpasset aktuelle klassetrinn
- kan bidra til å styrke internasjonale og flerkulturelle dimensjoner ved skolens arbeid og bidra til forståelse for samenes status som urfolk
- kan identifisere egne lærings- og kompetansebehov i tilknytning til læreryrket
- innehar en endrings- og utviklingskompetanse som grunnlag for å møte framtidens skole

§ 3 STRUKTUR FOR DIFFERENSIERT GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING

(1) Krav til spesialisering og faglig sammensetning

Grunnskolelærerutdanningene skal være spesialiserte mot årstrinn i skolen, og kvalifisere for undervisning på henholdsvis 1.–7. trinn og 5.–10. trinn. Utdanningene skal organiseres som to klart definerte og differensierte grunnskolelærerutdanninger på en måte som sikrer progresjon i en helhetlig profesjonsutdanning.

Grunnskolelærerutdanning for 1.–7. trinn skal normalt omfatte minimum fire undervisningsfag, der minst ett av fagene skal være på 60 studiepoeng og de andre fagene må være på minimum 30 studiepoeng. Et undervisningsfag i 4. studieår kan erstattes av ett skolerelevant fag på 30 studiepoeng. Ved overgang til masterutdanning etter 3. studieår vil det første året i masterutdanningen erstatte fag i det 4. studieåret i grunnskolelærerutdanningen.

Grunnskolelærerutdanning for 5.–10. trinn skal normalt omfatte tre undervisningsfag, hvert på 60 studiepoeng. Et undervisningsfag i 4. studieår kan erstattes av ett undervisningsfag og ett skolerelevant fag hver på 30 studiepoeng, eventuelt to undervisningsfag hver på 30 studiepoeng. Ved overgang til masterutdanning etter 3. studieår vil det første året i masterutdanningen erstatte fag i 4. studieåret i grunnskolelærerutdanningen.

Obligatoriske fag, fagenes og praksisopplærings omfang

I begge utdanningene skal det være veiledet, vurdert og variert praksisopplæring i alle studieårene. Praksisopplæring skal inngå som en integrert del av alle fagene i utdanningene. Omfanget av praksisopplæringen skal være minst 100 dager fordelt over fire år: minimum 60 dager i løpet av de to første studieårene, og minimum 40 dager i løpet av de to siste studieårene. Praksisopplæringen skal være i grunnskolen og fordeles på både lavere og høyere årstrinn i det løpet som utdanningen kvalifiserer for. Det skal være progresjon i praksisopplæringen, og den skal være tilpasset studentenes fagvalg i alle studieårene og knyttet til ulike deler av skolens virksomhet.

Alle undervisningsfag skal være profesjonsrettede lærerutdanningsfag og omfatte fagdidaktikk og arbeid med grunnleggende ferdigheter i faget. Alle undervisningsfag og skolerelevante fag og emner skal være forskningsbaserte og forankret i et forskningsaktivt fagmiljø.

Bacheloroppgave i det 3. studieåret er obligatorisk. Arbeidet med oppgaven og innføring i vitenskapsteori og metode skal utgjøre 15 studiepoeng av pedagogikk og elevkunnskap. Oppgaven skal være profesjonsrettet med tematisk forankring i pedagogikk og elevkunnskap og/eller i andre fag.

For grunnskolelærerutdanning 1.–7. trinn er det obligatorisk med pedagogikk og elevkunnskap 60 studiepoeng, matematikk 30 studiepoeng og norsk 30 studiepoeng.

For grunnskolelærerutdanning 5.–10. trinn er det obligatorisk med pedagogikk og elevkunnskap 60 studiepoeng. Ingen undervisningsfag er obligatoriske.

Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for et internasjonalt semester og for internasjonale perspektiver i grunnskolelærerutdanningene.

(2) Studienes oppbygging

Grunnskolelærerutdanningen 1.–7. trinn:

1.–2.

Praksisopplæring
Pedagogikk og elevkunnskap 30 studiepoeng, med 15 studiepoeng hvert år
Norsk 30 studiepoeng
Matematikk 30 studiepoeng
Undervisningsfag 30 studiepoeng

3. studieår

Praksisopplæring
Pedagogikk og elevkunnskap 30 studiepoeng
Undervisningsfag 30 studiepoeng

4. studieår

Praksisopplæring
Undervisningsfag 60 studiepoeng, eventuelt to fag på 30 studiepoeng,
hvorav ett kan være et skolerelevant fag på 30 studiepoeng

Grunnskolelærerutdanningen 5.–10. trinn:

1.–2. studieår:

Praksisopplæring
Pedagogikk og elevkunnskap 30 studiepoeng, med 15 studiepoeng hvert år
Undervisningsfag I 60 studiepoeng
Undervisningsfag II 30 studiepoeng

3. studieår

Praksisopplæring
Pedagogikk og elevkunnskap 30 studiepoeng
Undervisningsfag II 30 studiepoeng

4. studieår

Praksisopplæring
Undervisningsfag III 60 studiepoeng, eventuelt to fag på 30 studiepoeng,
hvorav ett kan være et skolerelevant fag på 30 studiepoeng

§ 4 NASJONALE RETNINGSLINJER, PROGRAMPLAN OG INDIKATORER

Det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for fagene i grunnskolelærerutdanningene og indikatorer for hva som kjennetegner grunnskolelærerutdanning med høy kvalitet. Med utgangspunkt i forskriften og nasjonale retningslinjer skal den enkelte institusjon utarbeide programplaner for grunnskolelærerutdanningene med bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplanen skal vedtas i institusjonens styre.

§ 5 FRITAKSBESTEMMELSER

Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av en grunnskolelærerutdanning, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3–5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må enten være fag som tilsvare skolefag eller fag som har relevans for arbeid som lærer i grunnskolen, jf. § 1, og bør omfatte fagdidaktikk og praksisopplæring.

I grunnskolelærerutdanningen for 1.–7. trinn kan det gis fritak fra prøve i en av målformene i norsk for studenter som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring.

Tilsvarende fritaksregler gjelder for studenter i grunnskolelærerutdanning for 5.–10. trinn som ikke velger norsk i fagkretsen, og for utenlandske studenter som ikke har videregående opplæring fra Norge. For studenter som har norsk i grunnskolelærerutdanningen for 5.–10. trinn er det ingen fritaksbestemmelse fra målformer.

Fritak skal føres på vitnemålet.

§ 6 IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSREGLER

Forskriften trer i kraft 1. mars 2010. Forskriften gjelder for studenter som tas opp fra og med opptak til studieåret 2010-2011.

Studenter som følger tidligere rammeplaner har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2015. Fra dette tidspunkt oppheves forskrift til rammeplan for allmennlærerutdanning av 13. desember 2005.